

Gospodarka rybacka w eutroficznym Zbiorniku Rożnowskim i nowopowstałym Zbiorniku Klimkówka

Leszek AUGUSTYN

Zarząd Okręgu PZW w Nowym Sączu,
ul. Inwalidów Wojennych 14, 33-300 Nowy Sącz

Zbiorniki zaporowe budowane są zwykle na potrzeby energetyki, żeglugi, zaopatrzenia w wodę ludności i przemysłu oraz nawodnień rolniczych. Gospodarka rybacka stanowi uboczną formę ich wykorzystania, która siłą rzeczy dostosowana jest do podstawowych funkcji zbiornika (Wiśniewolski 1995).

Zbiornik Rożnowski powstał w 1942 r. przez przegrodzenie doliny Dunajca zaporą betonową w Rożnowie. Do jego podstawowych funkcji należy:

- produkcja energii elektrycznej w elektrowni o mocy 50 MW;
- redukcja fali powodziowej o prawdopodobieństwie pojawienia się 1% w stosunku do objętości fali odpowiadającej prawdopodobieństwu występowania 10%;
- podniesienie przepływów w rzece dla umożliwienia poboru wody przez gospodarke i przemysł aglomeracji tarnowskiej.

Początkowo powierzchnia użytkowa zbiornika wynosiła 1 200 ha (maksymalnie 1 776 ha), ale na skutek zamulenia po 60 latach eksploatacji zbiornika zmniejszyła się do 1 060,4 ha.

W pierwszych latach eksploatacji zbiornik zarybiony był cietakiem, karpem, leszczem, linem, szczupakiem, sandaczem i pstrakiem tęczowym (Kołder 1964). W latach 70-tych do listy zarybień dodatkowo dołączyły: karaś, płóc i węgorz (Mastyński 1985). Od 1986 roku zarybienia prowadzone są wyłącznie gatunkami drapieżnymi, głównie szczupakiem i sandaczem, a od 1996 roku również sumem (tabela I).

Niemal od początku (1944r.) zbiornik eksploatowany był rybacko. W początkowym okresie dominującym gatunkiem była świnka, której średni udział w połowach rybackich wynosił 88,5%, oraz cietak 10,1%. Łączny udział reofilnych ryb rzecznych wynosił 80–98% połowów rybackich (Kołder 1964). W tym okresie w połowach większą rolę odgrywała płóc – 3,3% i szczupak – 8,6% (Kołder 1957).

Wraz z przechodzeniem zbiornika od oligo- przez mezo- do eutrofii zmieniały się charakterystyczne zespoły ryb. Początkowo dominujące karpowate gatunki ryb reofilnych z czasem ustępowały gatunkom stagnofilnym z całkowitą dominacją leszcza. Świnka najdłużej utrzymywała się w połowach i jeszcze w 1981 roku (40 lat od napełnienia) stanowiła 0,32% odławianych sieciami ryb. Połowy leszcza po raz pierwszy odnotowano w 1954 roku (Kołder 1957) i od tego czasu ich udział systematycznie wzrastał (ryc. 1).

Leszcz okazał się najbardziej ekspansywnym gatunkiem. Jego roczniki od 3⁺ do 6⁺ zdominowały ichtiofaunę zbiornika wykazując przy tym nadzwyczaj szybki wzrost (Wiśniewolski i Buras 1997). Niedostateczny poziom zarybień gatunkami